बी.ए. १

घटक क्र. - ९

पांगारा, पळस आणि शेवर

- सुहास बारटक्के

डॉ. स्वप्निल मारुती बुचडे

मराठी विभाग,

विवेकानंद कॉलेज, कोल्हापूर (अधिकारप्रदत्त स्वायत्त)

वृक्ष - पांगारा

पांगारा वृक्ष

पां

गा

रा

- पांगाऱ्याची झाड दिसायला ओंगळवाणे आणि पानेही निस्तेज व पातळ असतात.

- केवळ कुंपणासाठी म्हणून याचा वापर नाहीतर लागवड अशी होत नाही.

- पांगारा बहुगुणी होय.

- याच्या कच्च्या बिया उकळून भाजल्यावर औषधी बनतात.

- पांगाऱ्याची साल ज्वरनाशक, पित्तनाशक आणि कृमिघ्न असल्याचे आयुर्वेदात सांगितले आहे.

- फुलांचा रंग तांबडा-लाल असतो. ही फुले फेब्रुवारी ते एप्रिल दरम्यान फुलतात.

- कानदुखी आणि दातदुखीवर याच्या पानांचा ताजा रस वापरतात.

- पांगाऱ्याच लाकूड तराफे, पडाव आणि नौकाबांधणीसाठी वापरतात.

पांगारा वृक्षाला आलेली फुले, व त्याच्या फांद्या

पांगारा वृक्षाचे फुल, पाने, शेंग व त्यातील बिया

KINEMASTER

वृक्ष – पळस

पळसाला पाने तीन

पळस

प
ळ
स

- पळसाला पाने तीन,जाडसर, सुरेख आणि टिकाऊ.
- मोठी त्रिदल पाने हेच पळसाचे वैशिष्ट्य.
- त्रिदल पानांमुळे संस्कृतमध्ये पळसाला ‘त्रिपत्रक’ म्हणतात.
- लालभडक रंगाची फुल फेब्रुवारी-मार्च महिन्यात येतात. थोडासा गुलाबी वळणावर.
- फुलोऱ्यामुळे पळसाला वनाग्नी किंवा वनज्योत (FLEM OF FOREST) असे म्हणतात.
- पळसाच्या सालीतून, खोडातून लाल रस पाझरतो त्याचा गोंद म्हणून वापर करतात.
- पडसं खोकल्यावर पळसाचा काढा घेतात.

(FLEM OF FOREST)

शेवर

शेवर

शे

व

र

- शेवर हा उच्चार कोकणातला
- सावरी किंवा काटेसावरी असंही या झाडाला म्हणतात.
- हिंदीमध्ये या झाडाला सिंगल किंवा शेंबल, तर संस्कृतमध्ये शाल्मली म्हणतात.
- शेवरीची पान पाच संयुक्त पर्णांची एक याप्रमाण बनलेली असल्यानं एरवी सावलीसाठी शेवरीचा उपयोग होतो.
- शेवरीपासून औषधी डिंक काढतात.
- शेवरीचं लाकूड हलक असल्यानं आगपेट्या बनवण्यासाठी अथवा काड्यांसाठी वापरतात.
- ‘सिमॉल’ या नावानं या कापसाची बऱ्याच देशात निर्यात केली जाते.

ধন্যবাদ!